

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ
Кафедра журналістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-педагогічного факультету
Ірина САВИЦЬКА
_____ 2023 р.

СХВАЛЕНО
на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації,
протокол № 11 від 09 травня 2023 р.

Завідувач кафедри
Марина НАВАЛЬНА

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Журналістика»
Світлана ХАРЧЕНКО

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Журналістська етика»

Спеціальність 061 – Журналістика
Освітня програма – Журналістика
Гуманітарно-педагогічний факультет
Розробник – д-р філол. наук, проф. Харченко С.В.
– канд. юр. наук, доц. Чиж І. С.

Київ – 2023

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра журналістики та мовної комунікації

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан гуманітарно-
педагогічного факультету

_____ Інна САВИЦЬКА

«__» _____ 2022 р.

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри журналістики
та мовної комунікації,
протокол № 11 від 25 травня 2022 р.

Завідувач кафедри

_____ Наталія КОСТРИЦЯ

РОЗГЛЯНУТО

Гарант ОП «Журналістика»

_____ Наталія КОСТРИЦЯ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Журналістська етика»

Спеціальність 061 – Журналістика

Освітня програма – Журналістика

Гуманітарно-педагогічний факультет

Розробник – канд. юр. наук, доц. Чиж І. С.

Київ – 2022

**Опис навчальної дисципліни
«Журналістська етика»**

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітньо-кваліфікаційний рівень		
Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>	
Галузь знань	06 «Журналістика»	
Спеціальність	<i>061 – Журналістика</i>	
Освітня програма	<i>Журналістика</i>	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	Обов'язкова / вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)		
Форма контролю	<i>екзамен</i>	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки (курс)	1	
Семестр	2	
Лекційні заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Практичні, семінарські заняття	<i>30 год.</i>	<i>год.</i>
Лабораторні заняття	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Самостійна робота	<i>60 год.</i>	<i>год.</i>
Індивідуальні завдання	<i>год.</i>	<i>год.</i>
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми навчання	<i>4 год.</i>	

2. Мета, завдання та компетентності навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Журналістська етика» є формування професійної моральної свідомості та культури майбутнього журналіста, враховуючи світові традиції регулювання ЗМІ, а також здатності до самостійного морального вибору медіафахівця у складних творчо-виробничих ситуаціях. Новим змістовим наповненням курсу «Журналістська етика» є тематика навчальних блоків, спрямована на вивчення проблеми дискримінації людини за ознаками раси, національності, сексуальної орієнтації, соціального походження, мови, гендеру, політичних поглядів у сучасному медіадискурсі.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Журналістська етика» є:

- ознайомлення студентів з основними міжнародними, національними, корпоративними нормативно-кодифікаційними документами, що визначають основні професійно-моральні вимоги до журналістської праці;

- визначення правозахисних аспектів етичних стандартів журналіста; окреслення сучасних професійно-етичних та моральних проблем українських мас-медіа;

- забезпечення осмисленого розуміння студентами основ журналістської етики та складових професійної моралі журналіста - професійного обов'язку, професійної відповідальності, професійної совісті, професійної честі, професійного авторитету;

- формування культури недискримінації й толерантності майбутніх журналістів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- міжнародні, національні, корпоративні нормативно-кодифікаційні документи, що визначають основні професійно-моральні вимоги до журналістської праці;

- сучасні професійно-етичні та моральні проблеми українських мас-медіа;

- складові професійної моралі журналіста - професійний обов'язок, професійну відповідальність, професійну совість, професійну честь, професійний авторитет;

- специфічні принципи роботи журналіста з різними категоріями населення - національними та соціальними меншинами, людей з інвалідністю, соціально вразливими групами;

- міжнародну й національну нормативно-правову базу у галузі прав та свобод людини й громадянина.

уміти:

- осмислювати проблемні питання професійної етики;

- стояти на захисті суспільних інтересів;

- аналізувати типові помилки й порушення журналістської етики;

- критично осягати власну творчість з позицій духовно-моральної культури;

- працювати з різними за своєю унікальністю героями журналістських матеріалів - соціальними й національними меншинами, людьми, що належать до вразливих категорій населення;

- сприяти правовому вирішенню проблемних питань людей, які є представниками будь-якої меншості;

- коректно, на підставах культури толерантності зображати унікальність кожної людини.

Набуття загальних компетентностей(ЗК):

ЗК02. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК07. Здатність працювати в команді.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її

місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Набуття фахових (спеціальних) компетентностей (СК):

СК06. Здатність до провадження безпечної медіадіяльності

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен досягти таких **програмних результатів навчання (ПР):**

ПР02. Застосовувати знання зі сфери предметної спеціалізації для створення інформаційного продукту чи для проведення інформаційної акції.

ПР07. Координувати виконання особистого завдання із завданнями колег.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР10. Оцінювати діяльність колег з точки зору зберігання та примноження суспільних і культурних цінностей і досягнень.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуаціях на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

1. Програма та структура навчальної дисципліни для:

- повного терміну денної форми навчання;
- скороченого терміну денної форми навчання.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма							Заочна форма						
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
Змістовий модуль 1. <i>Правозахисний аспект етичних стандартів журналіста.</i>														
Тема 1. Професійна етика як специфічна галузь професійної етики.	2	8	2	2			4							
Тема 2. Професійна мораль, її особливості та функції.	2	8	2	2			4							
Тема 3. Історія та умови виникнення професійної етики.	2	8	2	2			4							
Тема 4. Джерела журналістської етики.	2	8	2	2			4							
Тема 5. Моральна свідомість журналіста та його позиція.	2	8	2	2			4							
Тема 6. Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями.	2	8	2	2			4							
Тема 7. Дії на захист суспільних інтересів у медіапрактиці: підходи меншості, вразливих соціальних груп, протидії системним порушенням, активізм.	2	8	2	2			4							
Разом за змістовим модулем 1	56		14	14			28							
Змістовий модуль 2. <i>Моральна діяльність журналіста у сучасних соціокультурних умовах. Права та свободи людини у фокусі журналістської праці</i>														
Тема 8. Етика взаємодії журналіста з героєм публікації.	2	8	2	2			4							
Тема 9. Поняття приватного життя людини.	2	8	2	2			4							

Тема 10. Журналістика й дискримінація: долаючи стереотипи, упередження, конфлікти.	2	8	2	2		4						
Тема 11. Правовий аспект дискримінаційних процесів.	2	8	2	2		4						
Тема 12. Проблема людей з інвалідністю у мас-медіа: між жалем та надмірною героїзацією.	2	8	2	2		4						
Тема 13. Історія одного народу: роми. Хроніки поневірянь, недовіри та пристрасті.	2	8	2	2		4						
Тема 14. Журналістська діяльність й інформаційно-психологічна безпека суспільства	2	8	2	2		4						
Тема 15. Корупційні медіапрактики.	2	8	2	2		4						
Разом за змістовим модулем 2	64		16	16		32						
Усього годин	120		30	30		60						

5. Темы практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
	Змістовий модуль 1. Правозахисний аспект етичних стандартів журналіста.	
1	Тема 1. Професійна етика як специфічна галузь професійної етики.	2
2	Тема 2. Професійна мораль, її особливості та функції.	2
3	Тема 3. Історія та умови виникнення професійної етики.	2
4	Тема 4. Джерела журналістської етики.	2
5	Тема 5. Моральна свідомість журналіста та його позиція.	2
6	Тема 6. Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями.	2
7	Тема 7. Дії на захист суспільних інтересів у медіапрактиці: підходи меншості, вразливих соціальних груп, протидії системним порушенням, активізм.	2
	Разом за змістовим модулем 1	14
	Змістовий модуль 2. Моральна діяльність журналіста у сучасних соціокультурних умовах. Права та свободи людини у фокусі журналістської праці	
8	Тема 1. Етика взаємодії журналіста з героєм публікації.	2

9	Тема 2. Поняття приватного життя людини.	2
10	Тема 10. Журналістика й дискримінація: долаючи стереотипи, упередження, конфлікти.	2
11	Тема 11. Правовий аспект дискримінаційних процесів.	2
12	Тема 12. Проблема людей з інвалідністю у мас-медіа: між жалем та надмірною героїзацією.	2
13	Тема 13. Історія одного народу: роми. Хроніки поневірянь, недовіри та пристрасті.	2
14	Тема 14. Журналістська діяльність й інформаційно-психологічна безпека суспільства.	2
15	Тема 15. Корупційні медіапрактики.	2
	Разом за змістовим модулем 2	16
	Всього	30

6. Теми лабораторних занять (не передбачені навчальним планом)

7. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Професійна етика як специфічна галузь професійної етики.	4
2	Тема 2. Професійна мораль, її особливості та функції.	4
3	Тема 3. Історія та умови виникнення професійної етики.	4
4	Тема 4. Джерела журналістської етики.	4
5	Тема 5. Моральна свідомість журналіста та його позиція.	4
6	Тема 6. Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями.	4
7	Тема 7. Дії на захист суспільних інтересів у медіапрактиці: підходи меншості, вразливих соціальних груп, протидії системним порушенням, активізм.	4
8	Тема 8. Етика взаємодії журналіста з героєм публікації.	4
9	Тема 9. Поняття приватного життя людини.	4
10	Тема 10. Журналістика й дискримінація: долаючи стереотипи, упередження, конфлікти.	4
11	Тема 11. Правовий аспект дискримінаційних процесів.	4
12	Тема 12. Проблема людей з інвалідністю у мас-медіа: між жалем та надмірною героїзацією.	4
13	Тема 13. Історія одного народу: роми. Хроніки поневірянь, недовіри та пристрасті	4
14	Тема 14. Журналістська діяльність й інформаційно-психологічна безпека суспільства.	4
15	Тема 15. Корупційні медіапрактики.	4

8. Контрольні питання, комплекти тестів для визначення рівня засвоєння знань студентами.

Контрольні питання

1. Анонімні джерела інформації в журналістиці.
2. Визначення «інвалідності»: біомедичне, філантропічне, соціологічне, економічне, соціально-правове.
3. Діяльність Комісії з журналістської етики.

4. Допустимі та заборонені методи одержання інформації.
5. Етика творчої обробки й викладу матеріалу. Співвідношення фактів, домислу та вимислу в медійному матеріалі.
6. Етичні принципи відображення дитячих образів у теле-, фотоматеріалах. Тема приватного життя та інтимних стосунків у «жовтій» пресі.
7. Журналіст і влада: специфіка взаємодії.
8. Журналістська діяльність під час виборів.
9. Журналістська етика в системі гуманітарних наук.
10. Журналістська етика як різновид професійної етики.
11. Журналістська етика, її специфіка і завдання.
12. Журналістські принципи зображення людей з інвалідністю.
13. Журналістські стандарти для етичного висвітлення меншин.
14. Загальні етичні вимоги до журналістської праці у процесі роботи з інформацією.
15. Захист неповнолітніх від деструктивного впливу інформаційної продукції.
16. Зв'язки журналістики та моралі.
17. ЗМІ як суспільний інститут захисту прав та свобод людини.
18. ЗМІ як суспільний інститут захисту прав та свобод людини.
19. Зміст поняття етика, мораль, моральність.
20. Інститути саморегуляції працівників ЗМІ: світовий та український досвід.
21. Інформація про злочини та нещасні випадки: етичні особливості відображення.
22. Історія журналістської етики.
23. Історія ромів на теренах України: соціокультурні аспекти.
24. Історія та умови виникнення професійної етики.
25. Класифікація джерел журналістської етики: а) інституційні та виробничі нормативно-етичні документи; а) міжнародні, національні, корпоративні нормативно-етичні документи; в) диференціація документів за рівнем узагальнення вимог (декларації, кодекси, хартії, канони, принципи).
26. Конвенція про права осіб з інвалідністю у контексті журналістської діяльності.
27. Коректна мова висвітлення проблематики людей з інвалідністю.
28. Корпоративні документи з журналістської етики та їх вимоги.
29. Корупційні медіапрактики.
30. Культура толерантності й журналістська діяльність.
31. Люди з інвалідністю у сучасному медіадискурсі.
32. Мета та завдання, тематична структура курсу «Журналістська етика».
33. Міжнародні документи з журналістської етики та їх принципи.
34. Моральна норма, моральна вимога та моральні принципи як елементи моральної свідомості.
35. Моральна свідомість журналіста у сучасних економічних та соціокультурних умовах.
36. Морально-етичні й культурні традиції українського народу у журналістській творчості.
37. Найпоширеніші стереотипи та міфи щодо ромів: медійний вимір.
38. Найпоширеніші стереотипи щодо людей з інвалідністю.
39. Основні вектори взаємодії журналіста із соціальними суб'єктами та інституціями: журналіст - аудиторія, журналіст - суспільство, журналіст - влада, журналіст - джерело інформації, журналіст - герої публікації, журналіст - колеги.
40. Основні категорії журналістської етики: професійний обов'язок, професійна відповідальність, професійна совість, професійна честь, професійний авторитет.
41. Основні категорії моральної свідомості.
42. Основні напрями державного регулювання обігу інформаційної продукції, що негативно впливає на суспільну мораль.
43. Основні професійно-моральні принципи роботи з джерелами інформації.

44. Первісні форми регуляції людської поведінки. Процес виокремлення моралі. Функції моралі у суспільстві.
45. Поняття маломобільних та нозологічних груп. Моделі інвалідності у контексті журналістської діяльності.
46. Поняття моральної свідомості та моральної діяльності у системі етичних учень.
47. Поняття моральної свідомості.
48. Поняття приватного життя людини. Втручання журналіста у приватне життя особи: етичний та законодавчий аспекти.
49. Поняття публічної особи. Висвітлення приватного життя публічних осіб.
50. Поняття суспільний / публічний / громадський інтерес у вітчизняному праві: колізії терміновжитку.
51. Поняття суспільний / публічний / громадський інтерес у вітчизняному праві: колізії терміновжитку.
52. Право суспільного інтересу (“риБіс іпегезі Іа\”) у світовій правозахисній практиці. Концепти “рго Ёопо” / “рго Ёопо риБісо”
53. Право суспільного інтересу (“риБіс іпегезі Іа^”) у світовій правозахисній практиці. Концепти “рго Ёопо” / “рго Ёопо риБісо”.
54. Предмет, об’єкт і структура журналістської етики.
55. Принципи відокремлення фактів від коментарів.
56. Проблема замовних матеріалів («джинси») в українській політичній журналістиці.
57. Проблема морального вибору в системі журналістської діяльності.
58. Проблема морального регулювання журналістської діяльності в умовах ринкових відносин.
59. Проблема прихованої реклами, її форми, різновиди та прийоми.
60. Проблематика ромської національності й журналістська діяльність.
61. Професійна етика - вчення про професійну мораль.
62. Професійна мораль журналіста, її особливості та функції.
63. Редакційні кодекси етики. Практика застосування редакційного статуту в інформаційних відносинах України.
64. Редакційні статuti газет Тіе ^азійпдіоп Розі, Тіе №\у Уогк Тітез як світові зразки корпоративних кодексів етики.
65. Структура моралі: моральна свідомість, моральна діяльність і моральні відносини.
66. Суспільна мораль і масмедійна діяльність.
67. Суспільні інтереси меншин, соціально вразливих груп населення та їх репрезентація у масмедіа.
68. Суспільні інтереси меншин, соціально вразливих груп населення та їх репрезентація у мас-медіа.
69. Феномен соціальної оцінки персонажа.
70. Функції гуманізму в журналістиці. Етика взаємодії журналіста з героєм публікації.
71. Честь, гідність, ділова репутація особи в системі журналістської діяльності. Поняття моральної шкоди.

ЗРАЗКИ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИХ ЗАВДАНЬ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ			
ОС «бакалавр» Спеціальність «Журналістика»	Кафедра журналістики та мовної комунікації	Екзаменаційний білет № 1 з дисципліни «Журналістська етика»	ЗАТВЕРДЖУЮ Завідувач кафедри _____ Марина НАВАЛЬНА _____ 202_р.
Екзаменаційні питання			
1. Моральна норма, моральна вимога та моральні принципи як елементи моральної свідомості.			
2. Основні напрями державного регулювання обігу інформаційної продукції, що негативно впливає на суспільну мораль.			

1. Основним стимулом дотримання журналістської етики є:
 - а) суспільна реакція;
 - б) можливість покарання;
 - в) самосвідомість;
 - г) громадський контроль.
2. Яка підсистема органів масової інформації забезпечує найбільше ступенів сприйняття?
 - а) друкована преса
 - б) радіо
 - в) телебачення;
 - г) всі відповіді правильні.
3. У результаті чого під час сприймання тексту виникають «емоційні ножиці» між автором і читачем?
 - а) у результаті дуже емоційного забарвлення тексту
 - б) емоції та емоційні збудження у різних людей різні
 - в) у результаті недосконалої архітекtonіки тексту
 - г) внаслідок некоректного абзацоподілу.
4. Що таке «джинса» :
 - а) замовлений матеріал;
 - б) продаж матеріалу конкурентам;
 - в) рекламна публікація;
 - г) всі відповіді правильні.
5. Основні права журналіста включають право:
 - а) безперешкодно отримувати будь-яку інформацію;
 - б) зберігати в таємниці, якщо потрібно, джерела інформації;
 - в) втручатися в приватне життя публічних осіб;
 - г) всі відповіді правильні.
6. Журналіст не має права:
 - а) висловлювати свою думку;
 - б) впливати на думку аудиторії;
 - в) знімати з себе відповідальність за опубліковане;
 - г) всі відповіді правильні.
7. Як називається використання торгової марки під час проведення соціальних, благодійних, культурних заходів:
 - а) соціальний брендінг;
 - б) іміджева кампанія;
 - в) просування торгової марки;
 - г) всі відповіді правильні.
8. Новина, яка є не сенсацією, а просто інформацією про поточну діяльність підприємства (нові напрями розробок, поточні заходи тощо), належить до пресматеріалу:
 - а) прес-реліз
 - б) медіа-кіт;
 - в) бекграундер;
 - г) всі відповіді правильні.
9. В умовах військового конфлікту журналіст не має права:
 - а) застосовувати засоби самооборони;
 - б) мати військове звання;
 - в) брати участь у військових діях на боці однієї з ворогуючих сторін;
 - г) всі відповіді правильні.

10. Найбільше у світі міжнародне об'єднання журналістів називається:

- а) міжнародна організація журналістів;
- б) міжнародна федерація журналістів;
- в) міжнародна спілка журналістів;
- г) всі відповіді правильні.

9. Методи навчання.

Словесні (розповідь, пояснення, навчальна дискусія, лекційний метод), практичні (завдання, практична робота, створення та показ презентацій, самопрезентацій, колективне обговорення проблем, студентські наукові конференції, захист творчих проектів), наочні (ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження).

10. Форми контролю.

Вивчення курсу супроводжується проведенням поточного контролю (усне та письмове опитування), проміжної атестації у межах кожного модуля (тестуванням за усіма темами модуля), підсумкового контролю (екзамен).

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання знань студента відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України» (наказ про введення в дію від 01.05.2023 р. № 404)

Рейтинг студента, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Для визначення рейтингу студента (слухача) із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу студента (слухача) з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Навчальний план підготовки бакалавра 061 «Журналістика».
2. Підручники та навчальні посібники.
3. Плани лекційних і практичних занять.
4. Інструктивно-методичні матеріали до практичних занять.
5. Семестрові завдання для самостійної роботи студентів із навчальної дисципліни.
6. Матеріали поточного та підсумкового контролю (контрольні завдання до практичних занять; завдання на модульні контрольні роботи для перевірки рівня засвоєння студентами навчального матеріалу).
7. Перелік питань до заліку. Екзаменаційні білети.

13. Рекомендовані джерела інформації

1. Національна стратегія у сфері прав людини, №501/2015, ред. від 25.08.2015 URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/501/2015>.
2. Рамкова конвенція про захист національних меншин, документ 995_055, ратифікація від 09.12.1997. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_055.
3. Конвенція про права осіб з інвалідністю, документ 995_g71, редакція від 06.07.2016. URL: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
4. Закон України «Про інформацію», №2657-12, ред. від 01.01.2017. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>.
5. Закон України «Про національні меншини в Україні», №2494-12, ред. від 12.12.2012. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2494-12>. 6
6. Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», №1706-18, ред. від 20.04.2017. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1706-18>.
7. Про підвищення рівня соціального захисту найбільш вразливих верств населення, Постанова Кабінету Міністрів України від 28 грудня 2011 р. № 1. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1381-2011-%D0%BF>.
8. Закон України «Про соціальні послуги», №966-15, ред. від 21.02.2016. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
9. Закон України «Про засади запобігання та протидії дискримінації в Україні», №5207-17, ред. від 30.05.2014. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5207-17>.
10. Квіт С. Масові комунікації : [підручник]. Київ : ВД «Києво-Могилянська академія», 2008. 208 с.
11. Михайлин І. Л. Журналістика як всесвіт: вибрані медіадослідження Харків : Прапор, 2008. 512 с.
12. Різун В. В. Маси : [тексти лекцій]. Київ, 2003. 118 с.
13. Бондаренко І. С. Журналістська етика: навч.-метод. посібн. для студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «бакалавр» напряму підготовки «Журналістика». Запоріжжя : ЗНУ, 2013. 107 с.
14. Дотримання прав вразливих груп населення (наркозалежні та працівники комерційного сексу) у діяльності правоохоронних органів : [аналіт. звіт за результатами дослідження] / Авт. кол. Ю. Белоусов, З. Швець, В. Семенюк, В. Чупров, С. Швець. Київ : Паливода А.В., 2016. 96 с.
15. Етична журналістика: короткий посіб. за матеріалами тренінгів «Вивчення стандартів журналістської етики» / упоряд. С. Томіленко, Т. Бондаренко; Міжнародний фонд «Відродження», Агентство з міжнародного розвитку США. Черкаси : Медіапрофесіонал, 2007. 56 с. (Відкритий фонд для ЗМІ - Україна).
16. Іванов В.Ф., Сердюк В.Є. Журналістська етика: підручник .Київ : Вища школа, 2007. 237 с.
17. Засоби масової інформації: професійні стандарти, етика та законодавчі норми / уклад. Т. Петрів [та ін.]; ред. О. Бондаренко, М. Гаврилюк. Київ : Нічлава, 2006. 100 с.
18. Корню Д. Етика засобів масової інформації; пер. з фр. С. Гринцевич. Київ : К.І.С., 2004. 130 с.
19. Кузнецова О. Д. Журналістська етика та етикет: основи теорії, методики, дослідження трансформації незалежних видань України, регулювання моральних порушень. Львів : Світ, 1998. 412 с.
20. Кузнецова О. Д. Професійна етика журналістів: посібник. Львів : ПАІС, 2007. 246 с.
21. На захисті суспільних інтересів: посібник для правників та правозахисників. Київ : Атіка, 2009. 416 с.
22. Приступенко Т. . Теорія журналістики: етичні та правові засади діяльності засобів

масової інформації: навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 351 с.

23. Що українці знають і думають про права людини: загальнонаціональне дослідження / [І. Бекешкіна, Т. Печончик, В. Яворський та ін.]; під заг. ред. Т. Печончик. Київ, 2017. 308 с.

24. Андрушко І. П. Категорія «публічний інтерес» у конституційному праві: поняття та зміст *Часопис Київського університету права*. 2011. №. 4. С. 137-142.

25. Вінник О. М. Теоретичні аспекти правового забезпечення реалізації публічних та приватних інтересів господарських товариств : Автореф. дис. ... д-ра юрид. наук. Київ, 2004. 32 с.

26. Хлистун Г. Ю. Етика засобів масової інформації в сучасних політичних умовах: автореф. дис... канд. політ. наук: 23.00.03. Київ, 2005. 20 с.

27. Ширченко Я.І. Журналістська етика: проблеми і концепції (світовий та вітчизняний досвід): автореф. дис... канд. наук із соц. комунікацій: 27.00.01. Київ, 2008. 16 с.

28. Brandeis L., (1905). The Opportunity in the Law, available at: [http://www.minnesotalegalhistoryproject.org/assets/Brandeis%20-%20\(1905\).pdf/](http://www.minnesotalegalhistoryproject.org/assets/Brandeis%20-%20(1905).pdf/).

29. Feagin, J., (2011). Racial and Ethnic Relations. Ninth edition. Upper Saddle River: Prentice-Hall.

30. Forster, C., Jivan, V., (2008). Public Interest Litigation and Human Rights Implementation: The Indian and Australian Experience, *Asian Journal of Comparative Law*, Volume 3, Issue 1, Article 6, DOI: 10.2202/1932-0205.1068.

31. Rekosh, E., (2008). Constructing Public Intertst Law: Transnational Collaboration and Exchange in Central and Eastern Europe, *Journal of International Law and Foreign Affairs*, Volume 13, Spring, Number 1, pp. 56-97.

32. Wirth, L., (1941). Morale and Minority Groups, *American Journal of Sociology*, Vol. 47, No. 3 (Nov., 1941), pp. 415-433, available at: <http://www.jstor.org/stable/2769291>.

33. Декларація принципів поведінки журналістів, прийнята на II всесвітньому Конгресі Міжнародної федерації журналістів (Бордо, 25-28 квітня 1954 р.), зі змінами, внесеними XVIII всесвітнім Конгресом МФЖ (Хельсиньки, 2-6 червня 1986 р.).

34. Міжнародні принципи професійної етики в журналістиці, прийняті на IV Консультативній зустрічі міжнародних і регіональних професійних журналістських організацій під егідою ЮНЕСКО (Париж-Прага, 1983 р.).

35. Кодекс етики українського журналіста (2013).

36. Зasadничі принципи функціонування Ради німецької преси. Публіцистичні принципи (Кодекс преси).

37. Редакційні настанови Бі-Бі-Сі (витяги).

38. Редакційний статут Національної телекомпанії України (витяги).

39. Центр інформації про права людини. URL: humanrights.org.ua.

40. Платформа прав людини. URL: <http://www.ppl.org.ua>.

41. Проект “Без кордонів” громадської організації “Центр Соціальна Дія”. URL: <http://noborders.org.ua>. 4. Національна спілка журналістів України (НСЖУ). URL: <http://nsju.org>.